

RETROSPECTIVA ACTIVITĂȚII ȘTIINȚIFICE A INSTITUTULUI DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII PENTRU ANUL 1991

În cel de-al doilea an al existenței sale, consecvent cu principalele coordonate ale activității științifice pe care și le-a precizat încă de la înființare, Institutul de Cercetare a Calității Vieții s-a concentrat pe realizarea unor studii cu caracter fundamental, teoretico-metodologic pentru definirea și evaluarea calității vieții precum și a unor cercetări concrete, de investigare a principalelor fenomene economice și sociale din procesul tranziției la economia de piață și impactul lor asupra condițiilor de viață în România.

Cercetările întreprinse în cadrul a 13 teme, între care: „Diagnoza calității vieții”, „Nivelul minim de trai în România”, „Politici sociale orientate spre îmbunătățirea calității vieții”, „Etiologia comportamentului deviant: delincvența juvenilă”, „Calitatea serviciilor sociale”, „Moduri și stiluri de viață”, „Structura, distribuția și dinamica veniturilor. Strategii de combatere a sărăciei” și altele, au permis evaluarea calității vieții în țara noastră, în anul 1991, fundamentarea unor direcții de acțiune în cadrul politicii sociale, atât pe termen scurt cât și într-o perspectivă mai îndelungată pentru îmbunătățirea calității vieții, identificarea modalităților de asigurare a protecției sociale a grupurilor defavorizate, sesizarea articulațiilor sociale ale modurilor și stilurilor de viață, schimbările ce au intervenit în domeniul nivelului de trai al populației ca urmare a implementării mecanismelor specifice economiei de piață, dimensionarea nivelului minim de trai și evaluarea sărăciei, aspecte calitative privind serviciile sociale, probleme de patologie socială, calitatea vieții de muncă.

Dat fiind faptul că tema tranziției la economia de piață se situează în fruntea priorităților de cercetare ale Institutului Național de Cercetări Economice, în cadrul căruia funcționează și Institutul de Cercetare a Calității Vieții, cercetătorii s-au angajat în efortul colectiv de elaborare a strategiei dezvoltării economice în perioada de tranziție, urmărind îndeosebi fundamentarea unor opțiuni privind protecția socială în această perioadă pe de o parte și a unor soluții care să anticipeze și să prevină apariția unor probleme acute care pot mări excesiv de mult costul social al tranziției, pe de altă parte.

La același nivel se înscriu și preocupările privind modelarea macroeconomică și elaborarea unui sistem de modele pentru simu-

larea evoluției principalelor componente ale calității vieții sub impactul economicului.

Investigarea realității a necesitat dezvoltarea și perfecționarea metodelor de culegere a datelor de teren, pe care se bazează majoritatea cercetărilor institutului. Astfel, în anul 1991 s-au realizat 8 cercetări empirice, din care 6 pe eșantioane reprezentative pentru populația întregii țări (diagnoza calității vieții, sărăcia) sau la nivelul unor categorii de populație (elevi, studenți, muncitori, populația vîrstnică), fiind investigați aproape 6000 de subiecți, pe baza unor chestionare complexe ce au permis ulterior evaluarea științifică a percepțiilor, a factorilor, a dependențelor cauzale.

Institutul de Cercetare a Calității Vieții a realizat sub patronajul Academiei Române, două sesiuni științifice, avînd ca teme: „Gîndirea și practica în cercetarea calității vieții” (19 martie) și „Calitatea vieții în perioada de tranziție” (2-3 octombrie), ultima cu participarea unor cercetători, cadre universitare și a altor specialiști în domeniu din S.U.A., Germania, Marea Britanie, Rusia, Republica Moldova și Polonia. Au fost prezentate 37 de comunicări științifice care au abordat perspectivele mondiale și românești ale calității vieții, aspecte de demografie și de calitate a vieții familiale, a persoanelor vîrstnice, ale tinerilor, probleme ale fiabilității umane, ale stilului de viață în promovarea sănătății, obiectivele și instrumentele de realizare a politicii sociale în perioada de tranziție, dimensiuni și surse ale conflictelor sociale în România post-revoluționară și altele.

În cele peste 40 de dezbateri științifice organizate în cadrul institutului, s-au pus în discuție, obiectivele, metodologia și instrumentele utilizate în fiecare din cercetările desfășurate, principalele probleme sociale cu care se confruntă populația țării rezultate din anchetele de teren, concluziile demersului teoretic și practic. În ultima parte a anului, dezbaterile s-au axat pe aspecte ale strategiei în domeniul social.

Parte integrantă a activității științifice, colaborarea și cooperarea cu institute similare din alte țări a contribuit la îmbogățirea experienței privind cercetarea condițiilor de viață ale handicapaților instituționalizați, a unor aspecte specifice ale calității vieții în mediul urban (studiu comparativ cu Polonia), atitudinile sociale, economice și politice ale populației țată de reforma economică.

Dornic să facă cunoscute comunității științifice și publicului larg rezultatele cercetărilor, Institutul de Cercetare a Calității Vieții a publicat pe parcursul anului două numere ale revistei sale ce poartă titlul „Calitatea vieții”, din cuprinsul cărora menționăm problematica extrem de complexă a fenomenului politic românesc și a semnificației participării politice pentru calitatea vieții, precum și pe cea privind sisteme de indicatori pentru măsurarea calității vieții; rezultatele evaluării pe această bază a calității vieții în 1990, nivelul de trai în această perioadă prin abordări conceptuale și determinări cantitative pentru minimumul de trai și pragul sărăciei în România și altele.

Acestor două reviste li se adaugă primul volum editorial al institutului, intitulat „Calitatea vieții. Teorie și practică socială” care reunește peste 70 de comunicări pre-

zentate în sesiunea științifică organizată cu puține zile înainte de împlinirea unui an de existență a institutului, respectiv în luna decembrie 1990.

Deși dornici să cuprindem cât mai mult din ceea ce domeniul calității vieții ne oferă ca un câmp generos de cercetare, nepuizabil prin reînnoirea sa continuă datorată omului și universului său, simțim conștienți că nu putem contribui decât cu puțin, poate prea puțin față de ceea ce ar fi necesar în perioada actuală când aspirațiile noastre spre bunăstare nu s-au împlinit încă.

Ne străduim însă să îmbogățim an de an zestrea științei și analiza stării concrete de fapte ale unui demers istoric de excepție pentru România tranziția la o economie de piață orientată social.

HILDEGARD PUWAK

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII
CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE
PENTRU CALITATEA SOCIALĂ ȘI CALITATEA VIEȚII
Cămin: 13, Septembrie nr. 13, sector V, București